

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot het verlenen van subsidies voor beheerovereenkomsten die worden gefinancierd via het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling
- definitieve goedkeuring

Het wettelijk kader voor het verlenen van subsidies voor beheerovereenkomsten wordt hernieuwd naar aanleiding van de indiening en goedkeuring van het Strategisch GLB-plan voor Vlaanderen voor de periode 2023-2027. De beheerovereenkomsten zijn als interventie opgenomen in dit plan en kunnen hierdoor rekenen op Europese cofinanciering vanaf 2023. Via dit ontwerp van besluit worden de modaliteiten voor het verlenen van subsidies voor beheerovereenkomsten in de periode 2023-2027 geregeld.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Dit voorstel situeert zich binnen het beleidsveld Omgeving.

Dit voorstel heeft betrekking op de operationele beleidsdoelstelling 'Gebruikers als partners voor een kwaliteitsvol beheer van de leefomgeving (OD4 binnen SD5 'Een bovenlokaal omgevingsbeleid verbonden met de samenleving', ISE Omgevingsbeleid Ruimte en Milieu) en is gelinkt aan de uitvoering van het Vlaams strategisch GLB-plan dat kadert binnen het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) periode 2023-2027. Het GLB-plan werd op 17/3/2023 door de Vlaamse regering goedgekeurd.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

1) Overzicht beslissingen en adviezen

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2022/483 van 10 januari 2023.

Het positief advies van de Inspectie van Financiën (JV/2022 538) werd ontvangen op 14/12/2022. De Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, heeft zijn akkoord gegeven op 20/03/2023.

De Vlaamse Regering keurde op 24 maart 2023 het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot het verlenen van subsidies voor beheerovereenkomsten die worden gefinancierd via het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling, principieel goed. De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme wordt daarbij gelast om het advies in te winnen van de gegevensbeschermingsautoriteit, de Vlaamse Toezichtcommissie en de Raad van State. (VR 2023 2403 DOC. 0305/1BIS en 2BIS).

2) Repliek op adviezen

2.1. Advies Vlaamse Toezichtcommissie

Het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (VTC) werd verstrekt op 18 april 2023 (nr. 2023/047). Het advies gaat als bijlage 1.

De VTC oordeelt dat het voorgelegde ontwerp van decreet voldoende waarborgen zou kunnen bieden op voorwaarde dat een aantal bijkomende elementen bijkomend worden geïmplementeerd. De VTC besluit als volgt:

“III. BESLUIT

58. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- *de doeleinden van de verwerking concretiseren of niet vermelden (luik 3).*
 - *verwerkingsverantwoordelijke uitdrukkelijk benoemen als “Vlaams Betaalorgaan” (luik 4);*
 - *een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling uitvoeren (luik 4);*
 - *de categorieën persoonsgegevens concretiseren (luik 5);*
 - *de gegevens die beschikbaar zijn opvragen bij een overheid of instantie (luik 5);*
 - *de bewaartermijn in het Ontwerp opnemen, minstens criteria opnemen die toelaten om de bewaartermijn te bepalen (luik 5).*
 - *de transparantiemaatregelen uitwerken (luik 7).”*
- Onder punt 24 bepaalt de VTC dat de vermelding voor de maatschappij in artikel 49 van “de uitvoering van haar wettelijke taken of taken van algemeen belang, vermeld in dit besluit of in de uitvoeringsbesluiten ervan” te ruim geformuleerd is. De VTC vraagt om deze bepaling te concretiseren of te verwijderen.

Repliek:

Het ontwerp van besluit werd op dit punt geconcretiseerd.

- Onder punt 26 vraagt de VTC om doorheen het besluit en de nota ‘het betaalorgaan’ te benoemen als “het Vlaams betaalorgaan”.

Repliek:

Het ontwerp van besluit en de nota werden op dit punt gespecificeerd.

- De VTC wijst er in punt 28 en 29 op dat een geveenseffectenbeoordeling volgens haar vereist is voor dit besluit.

Repliek:

Overeenkomstig artikel 35 van de AVG zullen de verwerkingsverantwoordelijken vóór de verwerking van persoonsgegevens, nagaan of een gegevensbeschermingseffecten-beoordeling moet worden uitgevoerd indien de verwerkingen een hoog risico zouden inhouden voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen. Deze beoordeling zal in dat geval worden voorgelegd aan de VTC.

- Onder punt 32 vraagt de VTC om de opgesomde categorieën van persoonsgegevens verder te concretiseren of weg te laten indien deze al omvat zitten in de eerdere opsommingen.

Repliek:

Het ontwerp van besluit werd op dit punt geconcretiseerd.

- De VTC vraagt onder punt 34 en 35 om artikel 49, §1, derde lid aan te passen opdat bijkomende gegevens eerst bij de overheid worden opgevraagd en daarna pas bij de betrokkene zelf:

Repliek:

Het ontwerp van besluit en de nota werden op dit punt aangevuld.

- Onder punt 38 bepaalt de VTC dat de vermelding in artikel 49 van 'derden' waarop de maatschappij of het Vlaams betaalorgaan beroep doet voor de uitvoering van haar taken zeer ruim omschreven is.

Repliek:

Het ontwerp van besluit en de nota werden op dit punt geconcretiseerd.

- Onder punt 44 en 45 vraagt de VTC om de bewaartermijnen bepaald in artikel 53 van het besluit verder uit te werken.

Repliek:

Wat de bewaartermijn betreft van de verwerkte persoonsgegevens door de maatschappij en het Vlaams betaalorgaan, bepaalt artikel 53 van het ontwerp de bewaartermijn en verwijst hiervoor naar het bepalen van selectieregels in artikel III.87 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018. De maatschappij en het Vlaams betaalorgaan nemen de bewaartermijnen op in de selectieregels die worden opgesteld conform artikel III.87 van het Bestuursdecreet. Overeenkomstig het Bestuursdecreet is iedere instantie ertoe gehouden om voor alle informatie die ze in het kader van haar taken ontvangt of creëert een selectieregel op te maken (art. III.87 van het Bestuursdecreet) en die overeenkomstig artikel III.88 van het Bestuursdecreet aan de bevoegde selectiecommissie ter goedkeuring voor te leggen. De verdere uitleg over de bewaartermijnen gaat als bijlage 2 bij deze nota.

- De VTC vraagt onder punt 48 om het ontwerp van besluit aan te vullen met de vermeldingen zoals beschreven in punt 47.

Repliek:

Het ontwerp van besluit en de nota werden op dit punt aangevuld. In artikel 12 van de algemene verordening gegevensverwerking wordt al bepaald dat de verwerkingsverantwoordelijke ervoor dient te zorgen dat de betrokkene de communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in een duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.

2.2. Advies Gegevensbeschermingsautoriteit

Het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit werd verstrekt op 27 april 2023 bij wijze van standaardadvies en gaat niet in concreto in op de bepalingen van dit ontwerp van besluit (nr. 65/2023). Het advies gaat als bijlage 3 en leidt niet tot wijzigingen van het eerder principieel goedgekeurde ontwerp.

2.3. Advies Raad van State

Het advies van de Raad van State werd gegeven op 3 mei 2023 (73.512/1) – zie bijlage 4.

- Punt 4.2. onder “Strekking en rechtsgrond van het ontwerp

Onder punt 4.2. stelt de raad dat het ontwerp pas doorgang kan vinden nadat een decretale basis wordt geboden waarbij de essentiële elementen van de verwerking van persoonsgegevens die met de betrokken steunmaatregelen gepaard gaan, worden geregeld.

Repliek:

Het ontwerp bevat geen bepalingen die een schending inhouden van het recht op privéleven vervat in artikel 22 van de Grondwet en vertegenwoordigt geen belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van betrokkenen maar bevat enkel bepalingen die een gegevensbescherming inhouden. Het ontwerp bevat ook geen speciale categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 en 10 van de AVG. Hierdoor speelt het strikt formeel legaliteitsbeginsel van artikel 22 van de Grondwet niet waarbij het aan de bevoegde wetgever toekomt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan worden gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven en waarbij het aan elke burger gewaarborgd wordt dat geen enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. De “essentiële elementen” kunnen bijgevolg in dit ontwerp worden bepaald. Voor de concretisering van de verwerking van persoonsgegevens wordt verwezen naar de repliek op het advies van de VTC.

Wat de bewaartermijn betreft van de verwerkte persoonsgegevens in artikel 53 van het ontwerp wordt verwezen naar de repliek onder punt 44 en 45 op het advies van de VTC.

- Punt 6. onder “Onderzoek van de tekst – algemene opmerking”

De Raad van State merkt in punt 6 van haar advies op dat het ontwerp van besluit verschillende delegaties aan de minister bevat. Deze delegaties zijn enkel toegestaan als zij betrekking hebben op het vaststellen van uitvoeringsmaatregelen van bijkomstige of detailmatige aard, wat impliceert dat die aangelegenheden duidelijk moeten worden bepaald. In navolging van dit advies wordt hieronder de verantwoording van de delegaties aan de minister gegeven:

- Artikel 5, eerste lid van het ontwerp van besluit bepaalt dat een beheerovereenkomst gesloten wordt voor een duur van vijf tot zeven jaar. Aan de minister wordt een delegatie gegeven om de duur te bepalen, die dus steeds vijf tot zeven jaar moet bedragen. In het GLB-plan dat werd goedgekeurd door de Europese Commissie en de Vlaamse Regering is bovendien bepaald dat beheerovereenkomsten een duurtijd van vijf jaar hebben. De beleidsruimte van de minister is hierdoor dermate beperkt dat de delegatie van bijkomstige aard is.
- Artikel 5, tweede lid van het ontwerp van besluit bepaalt dat een beheerovereenkomst verlengd kan worden met telkens een jaar. De minister kan nadere regels vaststellen voor de procedure en de voorwaarden waaronder een verlenging mogelijk is. Artikel 5, derde lid van het ontwerp van besluit bepaalt dat een nieuwe beheerovereenkomst die aansluit op een eerdere beheerovereenkomst, gesloten kan worden voor een duur die korter is dan vijf tot zeven jaar. De minister kan nadere regels vaststellen voor de procedure en de voorwaarden waaronder een nieuwe beheerovereenkomst gesloten kan worden en de duur van de nieuwe beheerovereenkomst. Deze bepalingen hebben tot doel om de overgang te faciliteren van beheerovereenkomsten gesloten onder de huidige programmeringsperiode (nl. 2023 – 2027) naar de volgende programmeringsperiode. De overgangsregeling naar de volgende programmeringsperiode zal bepaald worden door de Europese Commissie. De beleidsruimte van de minister is ingeperkt door de overgangsbepalingen die worden opgenomen in de betrokken verordening. Deze delegatie bevat praktische toepassingsregelen en is van detailmatige aard.
- Artikel 7, § 3, tweede lid van het ontwerp van besluit bepaalt dat bij een combinatie van een beheerovereenkomst met ecoregelingen de beheervergoeding wordt verlaagd of niet uitbetaald. De Vlaamse Regering beslist welke combinaties mogelijk zijn. Enkel als een combinatie mogelijk is en als het gaat over dezelfde of soortgelijke prestaties waardoor dubbel financiering mogelijk is, kan de minister bepalen dat de beheervergoeding wordt verlaagd of niet uitbetaald. De delegatie aan de minister bevat praktische toepassingsregelen en is van detailmatige aard.

Artikel 9 van het ontwerp van besluit bevat een regeling voor de beheervisie.

Paragraaf 1 bepaalt welke elementen een beheervisie moet omvatten en dat de minister de beheervisie kan goedkeuren. Deze delegatie om de beheervisie goed te keuren omvat geen verordenende bevoegdheid. Paragraaf 4 bepaalt dat de minister nadere regels kan vaststellen over de opgesomde aspecten. De louter procedurele aspecten zijn van bijkomstige aard. Daarnaast moet de inhoud van

de beheervisie passen binnen de bepalingen opgenomen in artikel 9, §1, eerste lid van het ontwerp van besluit. Deze delegatie bevat praktische toepassingsregelen en is van detailmatige aard.

- Volgens artikel 13, tweede lid van het ontwerp van besluit bepaalt de minister welke elementen kwetsbaar zijn en welke natuur kwetsbaar is binnen de beheerdoelstelling bufferen en verbinden. De Vlaamse Regering heeft het doel van deze beheerdoelstelling vastgesteld in artikel 13, eerste lid van het ontwerp van besluit namelijk de bescherming tegen afstroming van nutriënten en de drift van bestrijdingsmiddelen/ het creëren van verbindingen/ voedselvoorziening voor bestuivers. De te beschermen kwetsbare elementen en natuur moeten passen binnen deze beheerdoelstelling. Bovendien vermeldt het door de Europese Commissie en de Vlaamse Regering goedgekeurde GLB-plan (pagina 913) op welke kwetsbare natuur en welke kwetsbare elementen deze beheerdoelstelling zich richt (nl. Natura2000 habitats, regionaal (Vlaams) belangrijke biotopen, bosreservaten, natuurreservaten of gebieden met een natuurbeheerplan, soortenrijke graslanden, houtkanten, holle wegen, graften, poelen, bermen, ...). Aangezien het kader waarbinnen de minister dient op te treden, vastgesteld is door de Vlaamse Regering, onder meer in het GLB-plan, kan gesteld worden dat deze delegatie van detailmatige aard is.
- Volgens artikel 14, tweede lid, van het ontwerp van besluit bepaalt de minister de soorten waarvoor beheerovereenkomsten gesloten kunnen worden binnen de beheerdoelstelling soortenbescherming. Het ontwerp van besluit bepaalt daarbij dat deze soorten moeten opgenomen zijn in een soortenbeschermingsprogramma. Bovendien vermeldt het door de Europese Commissie en de Vlaamse Regering goedgekeurde GLB-plan (pagina 838) op welke soorten deze beheerdoelstelling zich richt (nl. grauwe kiekendief, hamster, bruine kiekendief, zomertortel, grauwe klauwier, hazelmuis, boomkikker, kamsalamander, vroedmeesterpad, knoflookpad, beekprik, kleine modderkruiper, rivierdonderpad, ...). De delegatie aan de minister is van bijkomstige en detailmatige aard.
- Volgens artikel 16, tweede lid, van het ontwerp van besluit bepaalt de minister voor elk beheerpakket de basisnormen, de instapvoorwaarden en de beheervoorwaarden. Deze normen en voorwaarden zijn omschreven in het GLB-plan dat werd goedgekeurd door de Europese Commissie en de Vlaamse Regering. Bijgevolg is de beleidsruimte van de minister dermate beperkt dat deze delegatie van bijkomstige aard is.
- Volgens artikel 17, tweede lid, van het ontwerp van besluit bepaalt de minister voor elk beheerpakket de beheervergoeding. De beheervergoedingen zijn bepaald in het GLB-plan dat werd goedgekeurd door de Europese Commissie en de Vlaamse Regering. Bijgevolg is de beleidsruimte van de minister dermate beperkt dat deze delegatie van bijkomstige aard is.
- Artikel 18 van het ontwerp van besluit handelt over de beheergebieden. Voor de beheerdoelstellingen botanisch beheer, bufferen en verbinden en soortenbescherming bepaalt de minister de beheergebieden. Het bepalen van de beheergebieden gebeurt in samenspraak tussen de Vlaamse Landmaatschappij,

het Agentschap voor Natuur en Bos en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. Deze instanties baseren zich bij het bepalen van de beheergebieden op wetenschappelijke gegevens. Binnen de afgebakende beheergebieden kan de minister bepalen welke beheerpakketten gesloten kunnen worden. De minister moet daarbij rekening houden met de soortenbeschermingsprogramma's, de te verwachten positieve resultaten, de verbetering van natuur en milieu en de optimale besteding van de middelen. Deze delegatie is van bijkomstige of detailmatige aard.

- Volgens artikel 22, §5 van het ontwerp van besluit bepaalt de minister de voorwaarden waaronder een beheerovereenkomst overgenomen kan worden en de gevolgen daarvan voor de uitbetaling van de beheervergoeding. Het betreft bijvoorbeeld de koppeling van de datum van overname van de beheerovereenkomsten met de datum van overname van de percelen volgens het GBCS en de praktische regeling dat degene die op 1 januari gekend is als beheerder de beheervergoeding ontvangt. De delegatie bevat praktische toepassingsregelen en is van detailmatige of bijkomstige aard.
- Artikel 26 van het ontwerp van besluit handelt over de omzetting van een bestaande beheerovereenkomst in een nieuwe beheerovereenkomst. De minister bepaalt de gegevens die het verzoek tot omzetting moet bevatten. Deze delegatie is van detailmatige aard. In artikel 26, §2 van het ontwerp van besluit wordt toegevoegd dat de minister kan bepalen welke beheerpakketten omgezet kunnen worden en in welke beheerpakketten zij omgezet kunnen worden. De minister moet daarbij rekening houden met de voorwaarden, vermeld in artikel 26, §1, tweede lid van het ontwerp van besluit. Deze delegatie is van detailmatige aard.
- Artikel 27, § 2, tweede lid, van het ontwerp van besluit handelt over de uitbreiding van de oppervlakte waarvoor een beheerovereenkomst werd gesloten. De minister bepaalt de gegevens die het verzoek tot uitbreiding moet bevatten. Deze delegatie is van detailmatige aard.
- Artikel 30 van het ontwerp van besluit handelt over situaties waarvoor het mogelijk is om tijdelijk af te wijken van bepalingen uit de beheerovereenkomst. De algemene voorwaarden om tijdelijk af te wijken zijn vastgelegd in het ontwerp van besluit (zie artikel 30, §1, tweede lid). De situaties waarvoor het mogelijk is om tijdelijk af te wijken en de daarbij geldende voorwaarden, zijn eveneens vastgelegd in het ontwerp van besluit (zie artikel 30, §2 tot en met §6). Zo is een tijdelijke afwijking van de locatie waar de beheerovereenkomsten worden toegepast, mogelijk als dit gunstig is voor de soorten die de minister bepaalt (afwijking conform §4, eerste lid). Daarnaast is een tijdelijke afwijking mogelijk als het beheerobject is aangetast door ongewenste plantensoorten. De minister bepaalt deze ongewenste plantensoorten (afwijking conform §6, eerste lid). Door de voorwaarden die gelden voor deze afwijkingen, vermeld in het ontwerp van besluit, kan gesteld worden dat de delegatie aan de minister van bijkomstige en detailmatige aard is.
- Volgens artikel 41 van het ontwerp van besluit kan de VLM de landbouwer zelf contacteren en een voorstel doen voor het sluiten van beheerovereenkomsten.

De minister wijst binnen de afgebakende beheergebieden specifieke gebieden aan waarbinnen de VLM de landbouwer zelf kan contacteren. Op die manier wil de overheid bepaalde prioritaire doelen in een gebied sneller realiseren. Deze werkwijze belet niet dat de landbouwer zelf contact kan opnemen met de VLM om zijn interesse voor een beheerovereenkomst te uiten. De delegatie aan de minister is van detailmatige en bijkomstige aard.

- Artikel 42 van het ontwerp van besluit bepaalt de uiterlijke datum waarop een aanvraag voor het sluiten van een beheerovereenkomst ingediend moet worden (nl. 1 november). De minister kan bepalen in welke gevallen het mogelijk is om na deze uiterlijke datum de aanvraag te wijzigen. Deze regeling is vooral bedoeld om te vermijden dat de VLM vlak voor de startdatum van de beheerovereenkomst een grote werklast krijgt door aanvragen die op het laatste moment worden gewijzigd. Deze regeling belet niet dat een landbouwer, na de indiening van de aanvraag om een beheerovereenkomst te sluiten, beslist om de beheerovereenkomst toch niet te sluiten. Deze delegatie bevat praktische toepassingsregelen en is van bijkomstige aard.
- Artikel 44 van het ontwerp van besluit bepaalt dat de minister voor beheerovereenkomsten die starten op 1 januari 2023 een afwijking kan voorzien met betrekking tot de termijnen waarbinnen en de wijze waarop de aanvraagprocedure verloopt. 1 januari 2023 is de eerst mogelijke startdatum om een beheerovereenkomst te sluiten onder het nieuwe GLB-plan. De data om een aanvraag in te dienen en om de beheerovereenkomst te ondertekenen, liggen volgens de normale aanvraagprocedure voor de startdatum van de beheerovereenkomst. Het GLB-plan werd echter eind 2022 goedgekeurd door de Europese Commissie en in maart 2023 door de Vlaamse Regering. Hierdoor kunnen de data die gelden volgens de normale aanvraagprocedure niet gehaald worden. Bovendien verloopt de normale aanvraagprocedure volledig via een e-loket. Voor aanvragen voor beheerovereenkomsten met startdatum 1 januari 2023 kan niet geëist worden dat de landbouwer de aanvraag en het sluiten van de beheerovereenkomst regelt via het e-loket. Voor 2023 kan de aanvraag en het sluiten van de beheerovereenkomst ook schriftelijk gebeuren. De delegatie aan de minister is van bijkomstige aard.
- Artikel 45 van het ontwerp van besluit bepaalt dat een selectieprocedure wordt toegepast als dat budgettair noodzakelijk is, om zo de meest geschikte aanvragen te selecteren. De minister bepaalt de nadere regels m.b.t. deze selectie, na advies van het Monitoringscomité, vermeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 10 maart 2023. Een selectieprocedure is enkel nodig als er onvoldoende financiële middelen zijn en het advies van het Monitoringscomité is vereist voor deze selectieprocedure. Deze delegatie bevat praktisch toepassingsregelen en is van bijkomstige aard.
- Artikel 57 van het ontwerp van besluit bevat een regeling om beheerovereenkomsten die gesloten zijn onder de vorige programmeringsperiode om te zetten in een beheerovereenkomst conform de huidige programmeringsperiode (2023 – 2027). In het eerste lid van artikel 57 worden de voorwaarden voor deze omzetting bepaald (nl. de vroegere en de nieuwe beheerovereenkomsten zijn vergelijkbaar/ de omzetting komt het milieu in

belangrijke mate ten goede/ de beheerovereenkomst wordt aanzienlijk versterkt/ de mogelijke beheerpakketten zijn opgenomen in het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering). De minister kan nadere regels vaststellen met betrekking tot deze omzetting. Doordat de voorwaarden voor deze omzetting zijn bepaald in het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering, is de delegatie aan de minister van detailmatige aard en houdt de delegatie praktische toepassingsregelen in.

- Punten 7 tot en met 12 onder “Artikelsgewijze opmerkingen”

De Raad van State heeft tekstuele opmerkingen bij de artikelen 7, 19, 30, 56 en 57 en bij de bijlage. Het ontwerp van besluit werd aangepast aan de opmerkingen van de Raad van State.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Beheerovereenkomsten zijn vrijwillige contracten die landbouwers kunnen sluiten met de overheid om de natuur, het milieu en het landschap op hun bedrijf te bevorderen. In ruil voor het naleven van vastgelegde voorwaarden en het uitvoeren van maatregelen uit hun contract krijgen ze jaarlijks een vergoeding. Het contract duurt in principe vijf jaar.

De huidige Vlaamse regelgeving dient aangepast te worden aan de nieuwe Verordening voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voor de periode 2023-2027. De beheerovereenkomsten vormen een onderdeel van het GLB strategisch plan, dat Vlaanderen op 11 maart 2022 heeft ingediend en dat op 5 december 2022 werd goedgekeurd door de Europese Commissie. Het GLB strategisch plan loopt van 1/1/2023 tot 31/12/2027.

De beheerovereenkomsten zijn maatregelen die hun rechtsgrond vinden onder artikel 70 uit Verordening (EU) nr. 2021/2115, de zogenaamde beheersverbintenissen. Het voorliggende ontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot het verlenen van subsidies voor beheerovereenkomsten is opgemaakt om uitvoering te geven aan de relevante bepalingen uit het onderhandelde GLB strategisch plan.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Hoofdstuk 1 licht de terminologie uit het besluit toe. Dit hoofdstuk bevat meerdere definities zoals een omschrijving van de begunstigden, de beheerovereenkomsten, de instapvoorwaarden, Bepaalde definities vinden hun oorsprong in Europese begrippen die voorzien zijn in de Europese Verordeningen.

Hoofdstuk 2 bevat de algemene bepalingen betreffende de beheerovereenkomsten. In dit hoofdstuk wordt onder meer het volgende bepaald:

- wat een beheerovereenkomst is;
- met wie een beheerovereenkomst kan worden gesloten;
- waar een beheerovereenkomst kan worden gesloten;

- wanneer de beheerovereenkomsten kunnen starten, alsook hun looptijd; de verlenging van beheerovereenkomsten; het sluiten van een beheerovereenkomst voor een kortere duur na afloop van de initiële beheerovereenkomsten;
- wanneer combinaties of cumulaties zijn toegelaten;
- wat er dient te gebeuren als beheervergoedingen gecombineerd worden met gelijksoortige maatregelen waarvoor al dan niet een vergoeding betaald wordt;
- of beheerovereenkomsten gecombineerd kunnen worden met de conditionaliteit.

Hoofdstuk 3 bevat bepalingen over de beheervisie.

Om het mogelijk te maken dat beheerovereenkomsten gericht en efficiënter ingezet kunnen worden, kunnen geïntegreerde gebiedsgerichte beheervisies uitgewerkt worden. Hoofdstuk 3 voorziet dat de minister vergoedingen kan geven om samenwerking tussen meerdere lokale actoren te bevorderen, als dit past binnen de begroting. Personeelskosten kunnen niet vergoed worden.

Hoofdstuk 4 bevat bepalingen over de beheerdoelstellingen, de diverse beheerpakketten en de jaarlijkse beheervergoedingen. De verschillende beheerdoelstellingen waarvoor een beheerovereenkomst kan worden gesloten zijn:

- het botanisch beheer;
- het onderhoud van kleine landschapselementen;
- het bufferen of verbinden van kwetsbare natuur of natuurlijke elementen;
- de soortenbescherming;

De beheerdoelstelling soortenbescherming beoogt het verbeteren van de kwaliteit van het leefgebied van soorten zoals akkervogels, weidevogels, grauwe kiekendief. Om deze soorten te ondersteunen zijn specifieke maatregelen uitgewerkt. Die maatregelen maken deel uit van de soortenbeschermingsprogramma's die de minister heeft ingesteld.

Daarnaast zijn er binnen de beheerdoelstellingen soortenbescherming en bufferen en verbinden ook beheerpakketten die de uitvoering van bepaalde soortenbeschermingsprogramma's ondersteunen.

De beheerpakketten die kunnen bijdragen aan de verschillende beheerdoelstellingen worden opgenomen in bijlage aan het voorliggend besluit.

Er zijn 28 beheerpakketten opgenomen in het GLB strategisch plan (soortenbescherming en botanisch beheer: 16; kleine landschapselementen: 6; bufferen en verbinden: 6).

De beheervergoedingen voor de diverse beheerpakketten zijn opgenomen in het GLB-strategisch plan en werden gecertificeerd door het ILVO.

Hoofdstuk 5 bevat algemene bepalingen over de afbakening van de beheergebieden.

Elke beheerovereenkomst die gesloten wordt binnen het beheergebied wordt geacht bij te dragen tot de realisatie van de vooropgestelde beheerdoelstellingen.

De minister bakent de beheergebieden af. Het beheergebied voor de beheerdoelstellingen soortenbescherming, botanisch beheer en bufferen en verbinden wordt afgebakend op voorstel van de maatschappij. De maatschappij bepaalt deze samen met het ANB en/of het INBO. Het ontwerp van besluit voorziet dat het beheergebied voor het onderhoud van houtige landschapselementen het Vlaams gewest is.

Hoofdstuk 6 handelt over de bijzondere bepalingen voor beheerovereenkomsten.

Dit hoofdstuk omvat onder meer het volgende:

- de gevallen waarin de beheerovereenkomst voortijdig kan worden beëindigd wegens overmacht en uitzonderlijke omstandigheid;
- wat er gebeurt als niet langer is voldaan aan de voorwaarden voor het sluiten van een beheerovereenkomst;
- wat er gebeurt als de beheerder de bepalingen van de beheerovereenkomst niet kan blijven nakomen doordat zijn bedrijf wordt herverkaveld of binnen een ruilverkaveling valt;
- wat er gebeurt bij overdracht van alle of een deel van de percelen landbouwgrond door de beheerder aan een andere landbouwer of grondgebruiker die steun vraagt binnen het GLB, aan een overheid, aan een derde partij die niet geïdentificeerd is als een partij die steun vraagt binnen het GLB.
- wat de voorwaarden zijn voor het uitbreiden en vervangen of omzetten van de beheerovereenkomst;
- wat er gebeurt als de beheerovereenkomsten herzien moeten worden;
- wat er gebeurt als de beheerovereenkomst op een niet rechtmatige wijze beëindigd wordt door de beheerder;
- in welke gevallen van de beheerovereenkomsten kan afgeweken worden.

In overeenstemming met de toepasselijke verordeningen wordt een procedure voor de behandeling van voormelde aspecten uitgewerkt door de maatschappij. Het voorliggend besluit bevat eveneens een regeling omtrent de gevolgen voor de beheervergoeding in deze gevallen. De landbouwer verliest de beheervergoeding niet in geval van verlies van gronden bij onteigening als hij gebruiker van de gronden blijft.

De mogelijkheid om van de beheerovereenkomsten af te wijken beoogt een regeling te treffen waarbinnen een afwijking van de beheerovereenkomsten in bepaalde omstandigheden mogelijk is. De mogelijkheid om dat te doen, is opgenomen in het GLB strategisch plan. Zoals uit de opsomming blijkt (broedgevallen, weersomstandigheden, aantasting ongewenste plantensoorten, ...) gaat het om voorvallen die 'uitzonderlijk' zijn. Deze regeling komt tevens tegemoet aan de vraag om enige flexibiliteit in te bouwen bij het toepassen van sommige beheerovereenkomsten. Het is belangrijk dat dat gebeurt binnen een wetgevend kader om een gelijke behandeling te waarborgen.

Hoofdstuk 7 handelt over de controle op de naleving van de beheerovereenkomsten.

In dit hoofdstuk

- wordt de samenwerking tussen de maatschappij en het Vlaams betaalorgaan verduidelijkt;
- worden de rechten van de begunstigde in geval van niet naleving van de beheerovereenkomst verduidelijkt;
- worden de sancties vastgesteld conform Verordening 2021/2116 inzake de financiering, het beheer en de monitoring van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1306/2013
- wordt bepaald dat de hoogte en de berekening van de sancties geregeld worden door de maatschappij.

Hoofdstuk 8 regelt de organisatie van beheerovereenkomsten

De maatschappij is belast met alle taken opgenomen in dit hoofdstuk. De taken sluiten aan bij de taken in het voorgaande besluit van de Vlaamse Regering van 19 september 2014.

Hoofdstuk 9 regelt procedure voor het aanvragen van een beheerovereenkomst.

Voor de beheerovereenkomsten die aangevraagd worden in 2022 (aanvangsdatum 1/1/2023) is voorzien dat de minister de uiterste datum voor het indienen van de aanvragen kan vastleggen. Dit vloeit voort uit het feit dat het juridisch traject zowel Europees als Vlaams aanzienlijk vertraagd werd. Daarom is het ook belangrijk dat de minister eveneens de datum kan bepalen wanneer het door de beheerder getekend exemplaar de maatschappij dient te bereiken.

Hoofdstuk 10 regelt bepalingen inzake het e-loket en de verwerking van gegevens. Een uniek e-loket wordt gecreëerd om de aanvraag, de behandeling, de verwerking, de controle en de uitbetaling van beheerovereenkomsten, vermeld in artikel 2, te faciliteren. Elke uitwisseling van berichten als vermeld in artikel II.19 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, tussen de maatschappij en de landbouwer of beheerder over beheerovereenkomsten gebeurt elektronisch via het e-loket. Het e-loket vervult de volgende taken:

- 1° het ontvangen en versturen van berichten over het aanvragen en sluiten van beheerovereenkomsten;
- 2° het ontvangen en versturen van berichten over het aanpassen, verlengen of beëindigen van beheerovereenkomsten;
- 3° het ontvangen en versturen van berichten naar aanleiding van de controletaken van de maatschappij, vermeld in artikel 35 en 36;
- 4° het ontvangen en versturen van berichten naar aanleiding van de taken van de maatschappij, vermeld in artikel 38, tweede lid.

De toegang wordt geregeld via de website van de maatschappij via een beveiligde toegang. Verder, wordt in dit hoofdstuk eveneens geregeld dat de maatschappij informatie verwerkt (of de verwerkingsverantwoordelijke is) om haar taken uit te kunnen voeren, dat omhelst eveneens persoonsgegevens in relatie tot de beheerovereenkomsten. Er wordt ook geduid voor welke doeleinden de verwerking van persoonsgegevens nodig is.

De maatschappij kan de informatie, waaronder persoonsgegevens, die zij nodig heeft voor het uitvoeren van haar taken uit het besluit of de uitvoeringsbesluiten ervan opvragen bij instanties of overheden die erover beschikken. Indien zij hier niet over beschikken worden de persoonsgegevens voor zover dit noodzakelijk is voor de uitvoering van de taken in het besluit of de uitvoeringsbesluiten ervan opgevraagd bij de betrokkene zelf.

In dit hoofdstuk wordt tevens geduid voor welke doeleinden die informatie nodig is. Een gelijkaardige regeling is voorzien voor het Vlaams betaalorgaan waarmee de maatschappij samenwerkt en waarbij tevens is opgesomd voor welke doeleinden de informatie nodig is.

Er wordt geduid dat de verwerkingsverantwoordelijken de informatie verwerken voor de uitvoering van hun wettelijke taken of taken van algemeen belang voor het verlenen en het opvolgen van subsidies. De voorwaarden worden eveneens nader beschreven. Er wordt een protocol opgemaakt tussen het Vlaams betaalorgaan en de maatschappij. Daarnaast wordt er ook een verwerkingsovereenkomst opgemaakt tussen het Vlaams betaalorgaan of de maatschappij en de deskundigen waarvoor zij voor de uitvoering van hun taken beroep op doen. De verantwoordelijkheden en de informatieplicht aan de betrokkenen overeenkomstig artikel 12 van de algemene verordening gegevensbescherming is ook opgenomen.

Daarnaast, wordt voorzien welke categorieën persoonsgegevens de maatschappij en het Vlaams betaalorgaan, als verwerkingsverantwoordelijken, verwerken en voor welke doeleinden.

Ten slotte wordt ook geregeld dat de persoonsgegevens worden verwerkt voor natuurlijke personen en voor welke doeleinden, alsook de duurtijd van het bewaren van die gegevens, en ook met wie de informatie gedeeld kan worden. Een regeling zowel voor de maatschappij als het Vlaams betaalorgaan is voorzien.

Hoofdstuk 11 bevat de slotbepalingen (opheffings- en overgangsbepalingen). Hier wordt geregeld dat voor de beheerovereenkomsten gesloten onder het besluit van de Vlaamse regering van 19 september 2014, die bepalingen van toepassing blijven. Dit besluit (2014) wordt opgeheven. Er is een bepaling opgenomen dat beheerovereenkomsten gesloten onder dit besluit (2014) kunnen gebruikt worden om te voldoen aan de bepalingen inzake GLMC 5 (erosie) van de conditionaliteit van bijlage III van Verordening (EU) nr. 2021/2115 mits het verlagen van de beheervergoeding.

Er is voorzien dat de beheerovereenkomsten gesloten onder dit besluit (2014) niet kunnen gebruikt worden om te voldoen aan de bepalingen van GLMC 8 (niet productief areaal) van bijlage III van Verordening (EU) nr. 2021/2115, met uitzondering van de beheerovereenkomsten KLE die enkel het onderhoud vergoeden.

Er wordt ook voorzien dat in een aantal gevallen beheerovereenkomsten gesloten onder het betrokken besluit (2014) kunnen omgezet in beheerovereenkomsten, gesloten in toepassing van voorliggend besluit.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De beheerovereenkomsten zijn opgenomen in het Vlaamse GLB strategisch plan en kunnen daardoor rekenen op Europese cofinanciering. Het beschikbare EU-budget voor beheerovereenkomsten voor de periode 2023-2027 is definitief. De Europese Commissie heeft het plan op 5 december definitief goedgekeurd. Het EU-budget voor beheerovereenkomsten bedraagt 27,3 miljoen EUR voor de periode 2023-2027.

Tegenover dit bedrag dienen Vlaamse middelen voorzien te worden. Het cofinancieringspercentage bedraagt 43 % (EU aandeel). Er is bijkomend reeds een transfer van EU middelen voorzien van pijler 1 naar pijler 2, voor een bedrag van 8 mio euro. Tegenover dit bedrag dienen geen Vlaamse middelen voorzien te worden.

Beheerovereenkomsten zijn meerjarige overeenkomsten. Ze hebben een looptijd van 5 jaar (de beheerovereenkomsten met startdatum 1 januari 2023 eindigen op 31 december 2027. De beheerovereenkomsten met startdatum 1 januari 2027, eindigen op 31 december 2031.). Reeds bij de start van de beheerovereenkomst wordt het benodigde bedrag (Vlaamse aandeel) voor de volledige looptijd vastgelegd. Jaarlijks zal een deel van de vastlegging/inkooporder vereffend worden.

Vanuit de Vlaamse begroting moet jaarlijks cofinanciering worden voorzien die 57% bedraagt van de voorziene EU middelen. Het beschikbare vastleggingskrediet voor beheerovereenkomsten op de Vlaamse begroting (VAK) bedraagt voor 2023 11,6 mio EUR (begrotingsartikel QBX-3QCE2NJ-WT, basisallocatie QBX 3QC016 3132).

De geraamde jaarlijks uitgaven (op basis van de geraamde arealen aan maatregelen en de bijhorende vergoedingen opgenomen in het GLB strategisch plan) staan in tabel 1.

Beheerovereenkomsten Nieuw beleid	Geraamde uitgaven in					
	2023	2024	2025	2026	2027	Totaal 2023-2027
Totaal EU + VL	5.006.107	9.382.936	13.834.332	18.158.562	25.382.764	71.764.700
Totaal EU cofinanciering	1.931.928	3.593.267	5.286.670	6.925.392	9.651.847	27.389.104
Totaal EU pijler 1	513.250	1.026.500	1.539.750	2.053.000	2.936.609	8.069.108
Totaal Vlaams	2.560.928	4.763.169	7.007.912	9.180.170	12.794.308	36.306.487

Tabel 1. Geraamde jaarlijkse uitgaven voor beheerovereenkomsten gesloten vanaf 2023

In onderstaande tabel worden de beheervergoedingen vermeld.

faunavoedselgewas	2.053	euro / ha / jaar
faunastrook	2.444	euro / ha / jaar
faunastrook_plus	2.644	euro / ha / jaar
fauna-akkerland	2.248	euro / ha / jaar
fauna-akkerland_plus	2.349	euro / ha / jaar
fauna-akkerland luzerne	2.072	euro / ha / jaar
luzernehooiland	2.094	euro / ha / jaar
faunagrasland ontwikkeling	599	euro / ha / jaar
faunagrasland- rustperiode 22 juni	754	euro / ha / jaar
faunagrasland- rustperiode 22 juni_plasdras	1.414	euro / ha / jaar
faunagrasland- rustperiode 15 juli	1.220	euro / ha / jaar
botanisch grasland - instandhouden- graskruidentmix	1.406	euro / ha / jaar
botanisch grasland - instandhouden- bloemenrijk grasland	1.593	euro / ha / jaar
botanisch grasland - ontwikkelen- raaigras	432	euro / ha / jaar
botanisch grasland - ontwikkelen- grassenmix	870	euro / ha / jaar
botanisch grasland - ontwikkelen- dominant grasland	1.225	euro / ha / jaar
bufferstrook	1.231	euro / ha / jaar
kruidenrijke akkerstrook 15 juni	1.536	euro / ha / jaar
kruidenrijke akkerstrook 15 juli-volledig maaien	1.924	euro / ha / jaar
kruidenrijke akkerstrook 15 juli-gefaseerd maaien	2.058	euro / ha / jaar
kruidenrijke akkerstrook 15 juli-gefaseerd klepelen	1.231	euro / ha / jaar
bloemenakker	1.998	euro / ha / jaar
Jaarlijks snoeien	1,95	euro/m/jaar
Afzetten en/of terugsnoeien 25%	1.827	euro / ha / jaar
Afzetten en/of terugsnoeien 50%	2.315	euro / ha / jaar
Hoofdzakelijk afzetten 75%	2.725	euro / ha / jaar
Hoofdzakelijk terugsnoeien 75%	2.882	euro / ha / jaar
Knotten	8,51	euro/boom/jaar

Tabel 2. Beheervergoedingen per beheerpakket zoals opgenomen in het goedgekeurde GLB strategisch plan

Het advies van de Inspectie van Financiën van 14/12/2022 en stelt dat een begrotingsakkoord vereist is.

Het begrotingsakkoord werd bekomen op 23 maart 2023.

B. ESR-TOETS

Het voorstel van beslissing heeft geen ESR impact.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen rechtstreekse gevolgen op personeels- of organisatorisch vlak. Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor HR, is dus niet vereist.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen voor wat hun personeel, werkingsuitgaven, investeringen en schulden of ontvangsten betreft.

E. VERDER TRAJECT

Na definitieve goedkeuring wordt dit besluit bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

4 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot het verlenen van subsidies voor beheerovereenkomsten die worden gefinancierd via het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling en aan de bijhorende bijlage;
- 2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR